

Afdeling van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging

Thema 2023: Biodiversiteit

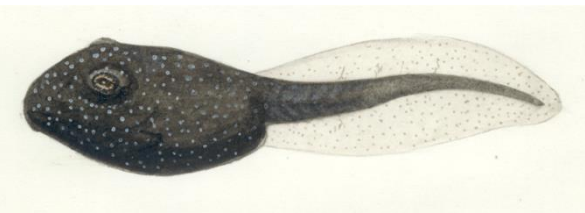
Soort van het seizoen voorjaar, januari – maart: gewone pad

In 2023 heeft Natuurlijk Delfland gekozen voor het jaarthema Biodiversiteit. De reden hiervoor is de achteruitgang hiervan en de afspraken die gemaakt zijn op de VN-conferentie over biodiversiteit (COP15) in de Canadese stad Montreal. Een van de belangrijkste is: in 2023 30% meer gebieden beschermen, waar de natuur centraal staat.

Wat verstaan we onder biodiversiteit?

Dat zijn alle levensvormen tussen genetische variatie en landschap. Als natuurliefhebber zijn de diverse planten en diersoorten daarin het duidelijkst herkenbare vormen.

Deze variatie levert grondstoffen en voedsel, reguleert ons klimaat en zuivert lucht en water. Ook biedt ze ons een prettige leefomgeving om in te wonen, te recreëren en inspireert ons. Om dit thema handen en voeten te geven zetten wij elk seizoen een plant of dier in het zonnetje. Uiteraard organiseren we met onze teams vele activiteiten. Kijk hiervoor op onze website, [klik hier](#)

	
Gewone pad	Gewone pad, vrouw
	
Paddennisje	Paddennisje

Parende padden en paddensnoeren (Marion Haarsma)

Meld je padden via

natuurlijkdelfland@knnv.nl

Graag met datum, plaats van waarneming en een foto.

Eigen ervaring

Bij tuinwerkzaamheden kwam ik in de late herfst een pad tegen die zich zo'n beetje had ingegraven tussen de wortels van een plant, bijna 20 cm diep. Hij/zij zat zo stil, leek echt geen zin te hebben in bewegen. Blijkbaar was dit een uitgekozen plek om de winter door te brengen. Mijn klusje daar kon wel wachten, heb alles toegedekt en ben wat anders gaan doen. Wat een eer, deze overwintering in mijn tuintje.

Een ander moment dat ik niet kan vergeten, is van wat langer geleden. We hebben een tentje opgezet aan een meertje in het zuiden van Frankrijk. In de avond loopt er een vreemde gedaante langs, het blijkt een dikke pad, hoog op de poten, een indrukwekkende verschijning. Padden worden in Zuid Europa forser dan hier. Het is de houding waarmee ze een vijand willen imponeren, ze blazen zichzelf op en strekken al hun poten, zo lijken ze flink groter. We werden niet verwacht op dat stukje, een mogelijke vijand dus.

Herkenning

De gewone pad (*Bufo bufo*) is één van onze soorten kikkers (*Anura*). Ze hebben een rond tot ovaal lijf met een grote kop en brede bek. Ze hebben grote ogen, oranje tot brons van kleur met een spleetvormige, horizontale pupil. De kleur varieert van bruin tot roodachtig of grijs, soms met vlekken of strepen. De buik is lichter van kleur, vaak met een gemarmerde tekening. Padden hebben vooral op de flanken wratten, dit zijn slijmklieren. Ze worden tot 11 cm groot, vrouwen een stuk groter dan de mannen. De poten zijn klein, met korte vingers en tenen, alleen de achterpoten hebben zwemvliezen. Ze springen niet zo goed als kikkers, ze lopen of hopen.

Mannen en vrouwen

De mannen hebben dikkere en sterkere voorpoten dan de vrouwen, daarmee kunnen ze zich vastklemmen in de paartijd. Ze hebben op drie vingers van de voorpoten een "paarkussentje", in de voortplantingstijd kleurt dit donker.

Voorkomen

De gewone pad is een landbewoner, maar heeft voor de voortplanting water nodig. Dit gegeven veroorzaakt in het voorjaar een massale migratie naar water.

In Nederland is de gewone pad overal te vinden, maar, op Terschelling na, niet op de Waddeneilanden. Ze leven op het land op enige afstand van water, maar wel liefst in vochtige, begroeide biotopen als bossen, weilanden, akkers, graslanden, braakliggend terrein. Ook parken en tuinen in meer stedelijk gebied zijn een geschikte leefomgeving.

Voortplanting

Het water voor de voortplanting zijn stilstaande tot langzaam stromende, permanente wateren die gedeeltelijk door de zon worden beschenen en liefst veel onderwatervegetatie bevatten. Zoals sloten, poelen, vijvers, grachten, sloten, greppels, meren en rivieren. De oppervlakte, diepte en helderheid van het water kunnen sterk variëren. Vanwege de bittere smaak van de larven, waar vissen een hekel aan hebben, zijn visrijke wateren ook geschikt.

Leven

De gewone pad leeft een verborgen leven, ze zijn actief in de schemer en 's nachts en houden zich overdag schuil in zelf gegraven holletjes of onder stenen, takkenrillen, houtstronken en struiken. Ook in warme of droge perioden wordt geschuild, ze houden van koel en nat. Soms zijn ze overdag te vinden na een regenbui.

Als de winter op komst is wordt een dieper gelegen schuilplaats opgezocht en gaat de pad in winterslaap. Ze blijven dan in een sluimerende toestand, de stofwisseling staat stil, ze bewegen en eten niet. Zelden overwintert de gewone pad op de bodem van een poel in de modder, maar meestal vindt de overwintering plaats op het land.

De gewone pad heeft korte, weinig krachtige achterpoten, springt niet als andere kikkers. Ze kruipen meest over de bodem kruipt, met soms een kort sprintje.

De gewone pad eet alles wat in de bek past, deels te danken is aan het slechte gezichtsvermogen. Wat vies smaakt wordt met poten en tong de mond uitgewerkt. Eetbare prooien worden doorgeslikt door de oogballen omlaag te draaien waardoor het voedsel de maag wordt ingedrukt. De gewone pad gebruikt voor het vangen van zijn prooi hoofdzakelijk de uitklapbare tong. Ze eten bodemdieren, insecten en hun larven, spinnen, slakken en regenwormen. Ook uit het nest gevallen vogeltjes, kleine muizen e.d. worden gegeten.

Gewone padden kunnen 10 tot 12 jaar oud worden.

Voortplanting

In het voorjaar ontwaken de padden uit hun winterslaap en is het tijd voor de voortplanting. Dan begint de spectaculaire, massale "grote trek". In februari, maart tot april trekken de padden naar het water waarin het dier geboren is.

De gewone pad kent, als andere kikkers, een uitwendige bevruchting en er is dus geen paring. Het mannetje klampt zich, vaak al voor het te water gaan, met zijn voorpoten vast in de oksels van het vrouwtje. Speciale paarkussentjes op de voorpoten zorgen daarbij voor een extra stevige grip. Hij hoopt te blijven zitten tot het vrouwtje haar eieren in het water afzet waarna het mannetje zijn zaad uitstort en de bevruchting plaatsvindt. Kwaakgeluiden worden soms ook in het water gemaakt om de vrouwtjes te lokken.

Vlak voor de eiafzet gaan de padden te water, de afzet kan enkele uren duren. De eieren worden in lange doorzichtige, vaak dubbele snoeren in het water afgezet en om de waterplanten gewikkeld. De gewone pad is niet de enige soort die zijn eieren in snoeren afzet. Een snoer kan tot 5 meter lang zijn en bevat duizenden eieren. Ze krijgen een doorzichtige, gele-achtige omhulsel als beschermende laag.

Larven

Na ongeveer tien dagen verschijnen zwarte kikkervisjes, een bolletje met een staart. Afankelijk van de temperatuur en het voedselaanbod in 2 tot 3 maanden ontwikkelen tot kleine padjes. De kikkervisjes blijven vaak bij elkaar en worden maximaal 4 centimeter lang, inclusief staart. Als ze in padjes veranderen, de metamorfose, worden ze kleiner, de staart verdwijnt en de pootjes ontwikkelen zich. De jonge padjes verlaten het water rond mei, ze zijn dan nog erg klein en helemaal zwart, pas later krijgen ze de bruine kleur. Eerst blijven ze bij het water om later verder weg te trekken. Het zal nog 3 tot 4 jaar duren voordat ze geslachtsrijp zijn en zich kunnen voortplanten. De larven eten vooral algen, die ze van planten e.d. afschrapen. Als ze padjes worden komen er ook, eerst hele kleine, insectjes op het menu. Ze moeten wel bewegen, anders worden ze niet gezien.

Ecologie

Gewone padden zijn een belangrijke schakel voor de biodiversiteit, ook als voedselbron voor andere dieren. De larven worden door vele waterdieren gegeten, vooral waterinsecten als kevers, wantsen en libellenlarven. Ze smaken bitter en worden door vissen minder graag gegeten. Kevers en spinnen lusten wel kleine padjes. Voor de grote padden staat een keur aan vogels klaar, reigers, uilen, buizerd e.d. Ook egels, andere zoogdieren als de bunzing en ringslangen eten padden. Een speciale belager is de groene paddenvlieg (*Lucilia bufonivora*), die eitjes afzet in de neusholte. De larven afzet in de neusgaten van schapen waarna deze leven van het slijmvlies in de neusholte. De larven eten van het slijm rond de neusgaten en vreten zich vervolgens een weg door de slijmvliesen, kraakbeen naar de oogholten en de hersenen. Zichtbaar door grote gaten in de kop. De pad is ten dode opgeschreven.

Als verdediging heeft de pad klieren in de huid die giftige stoffen afscheiden bij gevaar. Egels en ringslangen zijn daar immuun voor. Ze kunnen zich ook groot maken en daarmee belagers afschrikken.

Hoe kunnen we helpen

Allereerst door in onze eigen leefomgeving rekening te houden met de behoeften van de gewone pad. In een tuin een vijver voor de voortplanting, takkenrillen of composthopen om te schuilen en een "groene" tuin, vol voedsel als insecten en slakken.

Naast de gewone bedreigingen als bouwen en nieuwe infrastructuur is de grote trek voor de voortplanting een groot risico. De padden zijn langzaam en ze moeten in het donker vele wegen oversteken om het water te bereiken. Padden overzetters en aanpassingen om die oversteek veilig te maken zijn onmisbaar.

Geef je op om padden te helpen overzetten.